

ПОЈЕДИНАЧНИ ИЗВОДИ ИЗ СВИХ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА ЗА 2025. ГОД

Законски основ за израду годишњих Програма управљања заштићеним подручјима лежи у Закону о заштити природе односно члану 54. који јасно прописује процедуру и временске оквири припреме наведених програма.

За све програме управљања за подручја којима управља предузеће претходно су исходовани услови заштите природе и који су уграђени у саме програме. Исходовани услови заштите природе су утицали и на финансијски део програма.

У наставку су дати кратки прегледи (изводи) из програма управљања за 2025. годину за заштићена подручја од националног интереса којима управља ЈП „Војводинашуме“.

Програм управљања СРП „Ковиљско-петроварадински рит“

СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ је заштићен Уредбом Владе Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.44/2011). Управљач је израдио План управљања за период 2022-2031. године и за исти прибавио сагласност Министарства заштите животне средине, по претходно прибављеним мишљењима надлежних Министарстава (Сагласност бр.353-02-03390/2021-04 од 27.07.2022) у складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016, 95/2018 - др.закон и 71/2021).

За израду Програма управљања СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ за 2025. годину, прибављено је Решење о условима заштите природе издато од Министарства заштите животне средине (Решење бр. 002285991 2024 14850 004 000 501 106 од 13.9.2024.год).

Програм управљања СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ за 2025. годину, урађен је у складу са Уредбом о заштити, Планом управљања и Решењем о условима заштите природе.

Као приоритетне активности у циљу заштите и очувања екосистемских вредности програм предвиђа очување бара, мочвара, остатака влажних ливада у депресијама и галеријских плавних ритских шума на гредама кроз ревитализацију водног режима, стварање могућности плављења рита и обезбеђивање услова за компаративне делатности у резервату (туризам, боравак у природи, рекреација); уклањање инвазивних врста биљака као и мониторинг ретких, рањивих и угрожених врста биљака и животиња. Програм обухвата приказ субјеката као и организационих и материјалних услова за извршење програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

Све планиране активности овим програмом имаће позитиван ефекат и на део резервата који има статус Рамсарског подручја и на део резервата који је обухваћен Еколошком мрежом. У том смислу овај програм у доброј мери може се разматрати као програмом управљања Рамсарским подручјем и Еколошком мрежом истовремено.

Програм управљања СРП „Обедска бара“

Програм управљања СРП ”Обедска бара” за 2025 годину употребљена је важећа планска документација:

- Уредба о заштити Специјалног резервата природе “Обедска бара“, „Сл.гласник РС“, бр.56/94,81/08 од 05.09.2008)
- Закон о заштити природе(„Сл.гласник РС“, (бг. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021).
- Услови заштите природе, број 00245447 2024 14 850 004 002 501 100 од 13.09.2024.год.

Све активности предвиђене условима заштите природе, биће спроведене уколико се обезбеде потребна средства.

У складу са задацима и циљевима заштите природе, планиране су следеће активности:

- Управљање заштићеним подручјем према режимима заштите
- Омогућити и помоћи научно-истраживачке, културне, васпитно-образовне и информативно пропагандне активности;
- Значај едукације запослених и примена нових принципа и метода рада који ће бити у фокусу планираних активности
- Ревитализација и одржавање изворних екосистема и њихове мозаичности у циљу опстанка (повратка) ретких и угрожених биљних и животињских врста.
- Очување и унапређење мозаичности екосистема у резервату обезбеђује богатство биодиверзитета.
- Кроз активности коришћења обновљивих ресурса,одживо коришћење је приоритет.
- Коришћење природних ресурса ће бити усклађено са њиховим природним прираштајем.
- Активности на заштити природе које су планиране спроводиће се у складу са уловима заштите природе, стања на терену и финансијских капацитета.
- Битан услов јесте обезбеђивање финансијских средстава за реализацију програмских активности.
- Све активности и вредности резервата ће се презентовати на сајмовима, стручним скуповима, конференцијама, електронским медијима, промо-материјалу, радионицама у школама и вртићима, еколошким догађајима и сл.
- Еколошка мрежа и Рамсарско подручје су обухваћени планом управљања у ком све планиране активности имају позитиван утицај на наведена подручја.

Све планиране активности овим програмом имаће позитиван ефекат и на део резервата који има статус Рамсарског подручја и на део резервата који је обухваћен Еколошком мрежом. У том смислу овај програм у доброј мери може се разматрати као програмом управљања Рамсарским подручјем и Еколошком мрежом истовремено.

Програм управљања СРП „Горње Подунавље“

Основ за израду програма управљања за 2025. год. је десетогодишњи план управљања за Специјални резерват природе „Горње Подунавље“ за период 2021. – 2030. који је добио сагласност Министарства 14.04.2021., Закон о заштити природе и Уредба о заштити Специјалног резервата природе "Горње Подунавље", Решење о условима заштите природе за план управљања број 03-2319/2 и Решење о условима заштите природе за програм управљања за 2025. годину број 002797025 2024 14850 004 000 000 001.

Као главни циљеви управљања за СРП „Горње Подунавље“ (у даљем тексту СРПГП) у 2025. год се могу навести:

- Ревитализација станишта - ревитализација и унапређење влажних станишта одржавањем ревитализованих површина, санација и ревитализација влажних станишта кошењем влажних ливада
- Одржавање ревитализованих екосистема – одржавање ливада и слатина кошењем
- Картирање станишта ретких и угрожених биљних и животињских врста, истраживање просторног распореда, величина популација и примена мера заштите популација Борак (*Hippuris vulgaris*), Ребратица (*Hottonia palustris*), Језичасти љутић (*Ranunculus lingua*), Шарена перуника (*Iris variegata*), Лажна перуника (*Iris spuria*), Пурпурни каћунак (*Orchis purpurea*) и Вимењак (*Platanthera bifolia*), Орао белорепан (*Haliaeetus albicilla*), Црна рода (*Ciconia nigra*) и Дивља мачка (*Felis silvestris*)
- Праћење стања природних вредности и мониторинг кључних врста и њихових станишта – орао белорепан, црна рода, шумска сова, беловрата мухарица, дивља мачка, вимењак, пурпурна орхидеја, слепи мишеви
- Активна заштита кључних врста и њихових станишта- примена зона заштите око гнезда строго заштићених врста, обезбеђивање функционисања хранилишта за птице грабљивице на локалитетима Бестремент и Широки рит
- Обезбеђивање одрживог коришћења природних потенцијала – шумарство, ловство, риболов, туризам, рекреација,
- Сарадња у оквиру међународне мреже заштићених подручја Danubeparks, мреже заштићених подручја резервата биосфере MDD и развијање оптималне праксе у управљању оваквим специфичним природним добром
- Развој инфраструктуре за управљање посетиоцима
- Образовни рад са школском популацијом
- Презентација и популаризација природних вредности подручја

Све планиране активности овим програмом имаће позитиван ефекат и на део резервата који има статус Рамсарског подручја али и на део резервата који је обухваћен Еколошком мрежом и резерватом биосфере „Бачко Подунавље“ и резерватом биосфере Мура-Драва-Дунав. У том смислу овај програм у доброј мери може се разматрати као програм управљања Рамсарским подручјем и делом резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

Програм управљања СРП „Делиблатска пешчара“

Програм управљања Специјалним резерватом природе „Делиблатска пешчара“ за 2025. годину израђен је на основу Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016), а у вези са Уредбом о заштити СРП "Делиблатска пешчара" („Сл. гласник РС“ бр. 3/02 и 81/08) и Плана управљања СРП "Делиблатска пешчара" за 2021. - 2030. годину (Сагласност Министарства животне средине бр.: 353-02-2264/2020-04 од 19.04 2021. године) и Решења о условима заштите природе за Програм управљања Резерватом за 2025. годину (бр. 00231107 2024 14850 004 007 501 106 од 08.10. 2024. године), које је издало Министарство заштите животне средине.

Општи циљеви су пројектовани Планом управљања СРП "Делиблатска пешчара" за 2021.-2030. годину, а њихово остварење извршиће се планираним мерама и активностима наведеним у овом Програму управљања за 2025. годину.

Заштита угрожених врста и станишта, очување комплекса посебне заштите, унапређење подручја посебне заштите и одрживо коришћење шумских и водених ресурса реализоваће се у оквиру: научно-истраживачке, васпитно-образовне, културне и информативно-пропагандне делатности.

Све планиране активности овим програмом имаће позитиван ефекат и на део резервата који има статус Рамсарског подручја али и на део резервата који је обухваћен Еколошком мрежом.

Програм управљања СРП „Багремара“

СРП „Багремара“ је заштићен Уредбом Владе Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.12/2007). Управљач је израдио План управљања за период 2021 - 2030. године и за исти прибавио сагласност ресорног Министарства, по претходно прибављеним мишљењима надлежних Министарстава (Сагласност бр.353-02-2210/2020-04 од 12.05.2020.год) и Програм управљања у складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016, 95/2018 – др.закон и 71/2021).

За израду Програма управљања СРП „Багремара“ за 2025. годину, прибављено је Решење о условима заштите природе издато од Министарства заштите животне средине (Решење бр. 002286060 2024 14850 004 501 106 од 13.9.2024. године).

Програм управљања Специјалним резерватом природе „Багремара” у режиму заштите I (првог) и II (другог) степена током 2025. године је израђен у складу са Уредбом о заштити Специјалним резерватом природе „Багремара” („Сл.гласник РС“, бр.12/2007), Планом управљања Специјалним резерватом природе „Багремара“ за период 2021-2030. год. и Решењем о условима заштите природе.

Као приоритетне активности на заштити и унапређивању природних и створених вредности, у програмском периоду предвиђа се:

- Санација оштећених шума у складу са Санационим планом (2023-2027);
- Примена интервентних мера на отклањању жбунастих врста, старих грана и лежавине;
- Инвентаризација флоре у заштићеном подручју;
- Сузбијање и уклањање инвазивних биљних врста, у случају њихове појаве, посебно зељастих врста које имају јако развијен корен или ризом (*Solidago gigantea*, *Asclepias syriaca*), као и дрвенастих врста (гледичија, кисело дрво и др);
- Мониторинг фенофаза кукурјака од јануара месеца када се очекује његово клијање до априла када биљка плононоси и формира семе (клијање, цветање, плононошење, појава семена);
- Сарадња са корисницима заштићеног подручја (Црвеним крстом, вртићима, Општином Бачка Паланка и др);
- Јачање сарадње са управљачима осталих заштићених подручја, локалним становништвом, удружењима грађана;

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ПЛАНИРАНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА ЗА 2024. ГОД.

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ПЛАНИРАНИХ ПРИХОДА ЗА 2025.						
Извори финасирања	Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Приход остварен по основу Одлуке о накнадама	Укупно
СРП „КОВИЉСКО - ПЕТРОВАРАДИНСКИ РИТ“	14,750,000.00	12,000,000.00	0.00	30,750,000.00	3,000,000.00	60,500,000.00
СРП „ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ“	11,800,000.00	17,020,000.00	550,000.00	45,420,000.00	7,000,000.00	81.790,000.00
СРП „БАГРЕМАРА“	2,420,000.00	5,000,000.00	0.00	0.00	300,000.00	7,720,000.00
СРП „ОБЕДСКА БАРА“	19,380,000.00	19,200,000.00	3,380,000.00	45,500,000.00	2,800,000.00	90,260,000.00
СРП „ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА“	12,980,000.00	21,192,175.91	0.00	0.00	7,812,330.69	41,984,506.60
Укупно планирани приходи	61,330,000.00	74,412,175.91	3,930,000.00	121,670,000.00	20,912,330.69	282,254,506.60

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ПЛАНИРАНИХ РАСХОДА ЗА 2025.						
Извори финасирања	Буџет РС	Сопствени расходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Донације, поклона и помоћи**	Одлука о накнадама	Укупно
СРП „КОВИЉСКО - ПЕТРОВАРАДИНСКИ РИТ“	14,550,000.00	52,500,000.00	0.00	30,750,000.00	0.00	97,800,000.00
СРП „ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ“	10,550,000.00	24,020,000.00	1,800,000.00	45,420,000.00	0.00	81,790,000.00
СРП „БАГРЕМАРА“	2,420,000.00	21,080,000.00	0.00	0.00	0.00	23,500,000.00
СРП „ОБЕДСКА БАРА“	19,390,000.00	19,500,000.00	3,380,000.00	45,500,000.00	2,800,000.00	90,570,000.00
СРП „ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА“	12,980,000.00	21,192,175.92	0.00	0.00	7,812,330.69	41,984,506.61
Укупно планирани расходи	59,890,000.00	138,292,175.92	5,180,000.00	121,670,000.00	10,612,330.69	335,664,506.61

**Напомена: под појмом „донације, поклони и помоћи“ се подразумевају пре свега међународни и национални пројекти који управљач спроводи.